

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
БОЛЬШЕСАЛТАНСКОГО СЕЛЬСКОГО
ПОСЕЛЕНИЯ
РЫБНО-СЛОБОДСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

422645С.Большой Салтан,
ул. Р.Шарафеева, дом 59

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БАЛЫК БИСТӘСЕ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ОЛЫ СОЛТАН АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНЕҢ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

422645, Олы Солтан авылы,
Р.Шәрәфи урамы, 59 нчы йорт

Тел.: (84361) 27542, факс: (84361) 27542, e-mail: Bslt.Rs@tatar.ru

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

9 сентябрь 2026 ел

Олы Солтан ав.

№ 11

**УКРАИНА, ДОНЕЦК ХАЛЫК РЕСПУБЛИКАСЫ, ЛУГАНСК ХАЛЫК
РЕСПУБЛИКАСЫ, ЗАПОРОЖСК ҺӘМ ХЕРСОН ӨЛКӘЛӘРЕ
ТЕРРИТОРИЯЛӘРЕНДӘ МАХСУС ХӘРБИ ОПЕРАЦИЯ БАРЫШЫНДА ҺӘЛАК
БУЛГАН (ВАФАТ БУЛГАН) ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БАЛЫК БИСТӘСЕ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ОЛЫ СОЛТАН АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНДӘ ТУЫП ҮСКӘН
ҺӘМ ҺӘЛАК БУЛУ (ҮЛЕМ) ДАТАСЫНА ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БАЛЫК БИСТӘСЕ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ОЛЫ СОЛТАН АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕНДӘ ДАИМИ ЯШӘГӘННӘРНЕҢ ИСЕМЕН МӘҢГЕЛӘШТЕРҮ
ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘНЕ РАСЛАУ ТУРЫНДА**

Россия Федерациясенең "Ватанны саклаганда һәлак булганнар истәлеген мәңгеләштерү турында" 14.01.1993 №4292-1 Федераль законы нигезендә, «Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Олы Солтан авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына таянып, Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Олы Солтан авыл жирлеге Башкарма комитеты карар бирә :

1. Украина, Донецк халык республикасы, Луганск халык республикасы, Запорожск һәм Херсон өлкәләре территорияләрендә махсус хәрби операция барышында һәлак булган (вафат булган) Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Олы Солтан авыл жирлегендә туып үскән һәм һәлак булу (вафат булу) датасына Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Олы Солтан авыл жирлегендә даими яшәгәннәрнең исемен мәңгеләштерү турында Нигезләмәне кушымтада каралганча расларга.

2. Өлеге карарны Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Олы Солтан авыл жирлегенең Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе муниципаль районы, Олы Солтан авылы, Р.Шәрәфиев ур, 12 йорт, адресы буенча урнашкан махсус мәгълүмат стендларында һәм Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында: <http://ribnaya-sloboda.tatarstan.ru>, шулай ук Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге «Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми порталы»нда <http://pravo.tatarstan.ru> веб-адрес буенча урнаштырырга.

Татарстан Республикасы
Балык Бистәсе муниципаль районы
Олы Солтан авыл жирлеге
Башлыгы

Б.М.Зәйнуллин

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе
муниципаль районы Олы Солтан авыл
жирлегенде Башкарма комитетының
09.09..2026 № 11 карары белән
расланган

УКРАИНА, ДОНЕЦК ХАЛЫК РЕСПУБЛИКАСЫ, ЛУГАНСК ХАЛЫК
РЕСПУБЛИКАСЫ, ЗАПОРОЖСК ҺӘМ ХЕРСОН ӨЛКӘЛӘРЕ ТЕРРИТОРИЯЛӘРЕНДӘ
МАХСУС ХӘРБИ ОПЕРАЦИЯ БАРЫШЫНДА ҺӘЛАК БУЛГАН (ВАФАТ БУЛГАН)
ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БАЛЫК БИСТӘСЕ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ОЛЫ
СОЛТАН АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНДӘ ТУЫП ҮСКӘН ҺӘМ ҺӘЛАК БУЛУ (ҮЛЕМ)
ДАТАСЫНА ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БАЛЫК БИСТӘСЕ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ ОЛЫ СОЛТАН АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНДӘ ДАИМИ ЯШӘГӘННӨРНЕҢ ИСЕМЕН
МӘҢГЕЛӘШТЕРҮ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘНЕ РАСЛАУ ТУРЫНДА
НИГЕЗЛӘМӘ

1 бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1.1. Украина, Донецк Халык Республикасы, Луганск Халык Республикасы, Запорожье һәм Херсон өлкәләре территорияләрендә махсус хәрби операция барышында һәлак булган (вафат булган) Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Олы Солтан авыл жирлегендә туып үскән һәм һәлак булу (вафат булу) датасына даими яшәгән кешеләрнең истәлеген мәңгеләштерү турындагы әлеге Нигезләмә (алга таба-Нигезләмә) Россия Федерациясенең "Ватанны саклаганда һәлак булганнар истәлеген мәңгеләштерү турында" 1993 елның 14 гыйнварындагы №4292-1 Законы нигезендә эшләнә..

1.2. Һәлак булучының (вафат булучының) Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Олы Солтан авыл жирлегендә территориясендә даими яшәүе Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Олы Солтан авыл жирлегендә территориясендә яшәү урыны буенча теркәлүе, һәлак булучының (вафат булучының) Олы Солтан авыл жирлегендә территориясендә даими яшәү фактын билгеләү турындагы суд карары, йорт кенәгәсеннән өземтә белән раслана.

2 бүлек. МАХСУС ХӘРБИ ОПЕРАЦИЯ БАРЫШЫНДА ҺӘЛАК БУЛГАН (ВАФАТ
БУЛГАН) ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БАЛЫК БИСТӘСЕ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ ОЛЫ СОЛТАН АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНДӘ ТУЫП ҮСКӘН КЕШЕЛӘРНЕҢ
ИСТӘЛЕГЕН МӘҢГЕЛӘШТЕРҮ ФОРМАЛАРЫ

2.1. Махсус хәрби операция барышында һәлак булган (вафат булган) Олы Солтан авыл жирлегендә туганнарның истәлеген мәңгеләштерүнең төп формалары:

1) махсус хәрби операция барышында һәлак булган (вафат булган) Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Олы Солтан авыл жирлегендә туып үскән кешеләр турында Хәтер Китаплары төзү һәм алып бару;

2) махсус хәрби операция барышында һәлак булган (вафат булган) Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Олы Солтан авыл жирлегендә туып үскән кешеләрнең исемнәрен урамнарга һәм мәйданнарга бирү, биналарның фасадларына һәм (яисә) эчендә истәлекле билгеләр урнаштыру, шулай ук реклама щитларында (билбордларда) баннерлар урнаштыру;

3) махсус хәрби операция барышында һәлак булган (вафат булган)

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Олы Солтан авыл жирлегендә туган кешеләрнең хәрби батырлык почмакларын, дан музейларын, героик батырлыклары күргәзмәләрен булдыру;

4) махсус хәрби операция барышында һәлак булган (вафат булган) Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы авыл жирлегендә туганнарга мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объект (шул исәптән мурал) кую;

5) махсус хәрби операция барышында һәлак булган (вафат булган) Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Олы Солтан авыл жирлегендә туып үскән кешеләр турында массакүләм мәгълүмат чараларында һәм "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә аларның батырлыкларына багышланган материаллар бастырып чыгару;

6) махсус хәрби операция барышында һәлак булган (вафат булган) Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Олы Солтан авыл жирлегендә туып үскән кешеләр истәлегенә багышланган хәрби-патриотик дәресләр, спорт чаралары үткөрү;

7) патриотик клублар, яшьләр оешмалары эшчәнлегенә ярдәм итү.

3 бүлек. МЕМОРИАЛЬ ТАКТА, БАШКА ИСТӘЛЕКЛЕ БИЛГЕ, АРТ-ОБЪЕКТ (ШУЛ ИСӘПТӘН МУРАЛ) УРНАШТЫРУ ТУРЫНДА КАРАР КАБУЛ ИТҮ ӨЧЕН КРИТЕРИЙЛАР

3.1. Мемориаль такта, башка истәлекле билгеләр, арт-объект (шул исәптән мурал) урнаштыру турында карар кабул итү өчен критерий булып мәңгеләштерелүче затның аеруча каһарманлык, батырлык, кыюлык күрсәтүе турында документлар белән расланган дәрәс мәгълүматлар булуы тора.

3.2. Мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объект (шул исәптән мурал) кую турындагы мәсьәлә махсус хәрби операция тәмамланганнан соң кимендә 6 ай узгач һәм 5 елдан да соңга калмыйча карала.

3.3. Россия Федерациясе Герое исеменә лаек булган, Батырлык ордены белән бүләкләнгән затларга мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объект (шул исәптән мурал) урнаштыру турында мөрәҗәгать итү сроклары буенча чикләүләр кагылмый.

4 бүлек. МЕМОРИАЛЬ ТАКТА, БАШКА ИСТӘЛЕКЛЕ БИЛГЕ, АРТ-ОБЪЕКТ (ШУЛ ИСӘПТӘН МУРАЛ) УРНАШТЫРУ ТУРЫНДА ҮТЕНЕЧНАМӨЛӨР ЖИБӨРҮ ТӘРТИБЕ

4.1. Мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объект (шул исәптән мурал) кую инициативасы белән дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, ижтимагый һәм дини берләшмәләр, предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның хезмәт коллективлары, физик затлар чыгыш ясарга мөмкин (алга таба – инициатор).

4.2. Мемориаль такта, башка истәлекле билге, арт-объект (шул исәптән мурал) урнаштыру турында язма үтенечнамә, анда затның махсус хәрби операциясе барышында хәрби бурычын үтәгәндә һәлак булган (вафат булган) Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы авыл жирлегендә туган кешенең истәлеген мәңгеләштерү турындагы үтенечнамә (алга таба-үтенечнамә) һәм әлеге нигезләмәнең 4.3 пунктында күрсәтелгән документлар Балык Бистәсе муниципаль районы Олы Солтан авыл жирлегенә Башкарма комитеты житәкчесе адресына жибәрелә.

4.3. Мәңгеләштерү өчен тапшырыла торган документлар исемлегенә түбәндәгеләр керә:

1) гражданның (оешманың) үтенечнамәсе;

2) мәңгеләштерелә торган Ватанны саклаучы турында тарихи яисә тарихи-биографик белешмә; мәңгеләштерелә торган затның вакыйгасының яисә казанышларының дөреслеген раслый торган архив, бүләкләү документларының күчермәләре;

3) мәңгеләштерелә торган затның мәңгеләштерү урынында яшәү чорын күрсәтеп, йорт кенәгәсеннән өземтә;

4) мәңгеләштерү рәвешенә буенча тәкъдим; мемориаль такта, башка истәлеккә билгә, арт-объект (шул исәптән мурал) урнаштыруның тәкъдим ителгән урыны турында, аны сайлауны нигезләп, белешмәләр ;

5) язучы текстны буенча тәкъдимнәр;

6) мемориаль тактаны, башка истәлеккә билгене, арт-объектны (шул исәптән муралны) проектлау, эзәрләү, урнаштыру һәм ачу тантанасын финанслау турында үтенечнамә бирүче субъектның (инициаторның) язма йөкләмәсе инициатор исәбеннән башкарыла;

7) үтенечнамә бирүче гражданның эшләренә финанслау турында язма йөкләмәсе йә финанслауны гамәлгә ашыру мөмкин түгеллегенә турында хәбәрнамә.

4.4. Мемориаль такта, башка истәлеккә билгә, арт-объект (шул исәптән мурал) урнаштыру урыны Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Олы Солтан авыл җирлегенә Башкарма комитеты Комиссиясә һәм бинаның миләкчесә тарафыннан хупланарга тиеш. Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Олы Солтан авыл җирлегенә Башкарма комитеты инициатор тарафыннан мемориаль такта куя күздә тотылган бинаны җимерү яисә капитал ремонтлау планлаштырылган очракта мемориаль такта, башка истәлеккә билгә, арт-объект (шул исәптән мурал) урнаштыру урынын килештерүдән баш тартырга мөмкин. Мемориаль такта, башка истәлеккә билгә, арт-объект (шул исәптән мурал) урнаштыру урынын килештерүдән баш тарткан очракта, Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Олы Солтан авыл җирлегенә Башкарма комитеты үзенең дәлилләнгән бәйләмәсен күренекле вакыйгалар һәм шәхесләр турындагы истәлеккә мәңгеләштерүгә бәйлә мәсьәләләренә алдан карау өчен Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Олы Солтан авыл җирлегенә башкарма комитеты Комиссиясенә җибәрә (алга таба-Комиссия).

5 бүлек. ҮТЕНЕЧНАМӘЛӨРНӘ КАРАУ ҺӘМ АЛАР БУЕНЧА КАРАРЛАР КАБУЛ ИТҮ ТӘРТИБЕ

5.1. Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Олы Солтан авыл җирлегенә Башкарма комитеты җитәкчесә исеменә кергән үтенечнамә һәм документлар 2 эш көнә эчендә Комиссия каравына тапшырыла.

5.2. Комиссия үтенечнамәне карый һәм аңа беркетелгән документларны теркәлгән көннән алып 20 календарь көн эчендә тикшерә.

5.3. Комиссия карала торган үтенечнамәләр буенча җәмәгәтьчелек фикереннән сорашып белешү үткәргәгә хокуклы.

5.4. Үтенечнамәне һәм әлегә Нигезләмәнең 4.3 пункттында күрсәтелгән документларны карау нәтиҗәләре буенча Комиссия түбәндәгә карарларның берсен кабул итә:

1) үтенечнамәне хупларга һәм үтенечнамәне гамәлгә ашыру өчен җаваплы вазыйфаи затларны, срокларны, хәтерне мәңгеләштерү буенча эшләр башкару тәртибен билгеләргә (чараларда катнашучы кызыксынган органнар һәм оешмалар исемигә, финанс-иҗтисади чыгымнар күләмен билгеләү, эшләренә башкару өчен финанс чаралары, көчләр бүлеп бирү һ. б.);

2) үтенеч бирүче якка һәлак булучының истәлеген башка рәвешләрдә мәңгеләштерүне тәкъдим итәргә;

3) үтенечнамәләренә Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы авыл җирлегенә Башкарма комитеты комиссиясә тарафыннан билгеләнә торган өстәмә белешмәләр һәм документлар алу зарурлыгына бәйлә рәвештә яисә Татарстан

Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Олы Солтан авыл җирлегенә Башкарма комитеты Комиссиясе билгеләгән башка сәбәпләр аркасында Комиссия билгеләгән срокка күчерергә;

5.5. Комиссия кабул иткән карарлар беркетмә белән рәсмиләштерелә.

5.6. Әлегә Нигезләмәнең 5.4 пунктының 1 пунктчасында каралган карар кабул иткәндә, Комиссия Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Олы Солтан авыл җирлегенә Башкарма комитетының мемориаль такта, башка истәлекле билгә кую турындагы карары проектын эзерли һәм аны Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Олы Солтан авыл җирлегенә Башкарма комитеты җитәкчесенә имзалау өчен җибәрә.

5.7. Монументаль сәнгать эсәрен урнаштыру турындагы үтенечнамәне кире кагу турында карар кабул ителгән очракта, Комиссия аны инициаторга бәяләмә белән бергә мондый карар кабул ителгән көннән соң 5 көннән дә соңга калмыйча җибәрә.

5.8. Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Олы Солтан авыл җирлегенә Башкарма комитетының мемориаль такта, башка истәлекле билгә кую турындагы карарында күрсәтелә:

- 1) мемориаль такта, башка истәлекле билгә урнаштыру урыны адресы;
  - 2) язуның эчтәлегенә;
  - 3) мемориаль такта, башка истәлекле билгә кую срогы;
  - 4) мемориаль тактаны, башка истәлекле билгене проектлау, эзерләү һәм урнаштыру эшләрен финанс белән тәэмин итү чыганагы;
  - 5) җаваплы зат.
- Баннерны эксплуатацияләүнең иң чик вакыты:
 Вертикаль-2 ай;
 Горизонталь-3 ай.

Демонтажланган баннерны саклау Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Олы Солтан авыл җирлегенә Башкарма комитеты тарафыннан 1 ай дәвамында башкарыла. Һәлак булудың гаилә әгъзалары күрсәтелгән срок дәвамында баннерны алырга хокукы. Бер айлык срок узгач, баннер алга таба утильләштерелергә тиеш.

5.9. Мемориаль такта, башка истәлекле билгә Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Олы Солтан авыл җирлегенә Башкарма комитетының бюджет акчалары хисабына куела. Шулай ук бюджеттан тыш акчалар хисабына мемориаль такта, башка истәлекле билгә кую рөхсәт ителә.

6 бүлек. МЕМОРИАЛЬ ТАКТАГА, БАШКА ИСТӘЛЕКЛЕ БИЛГЕГӘ, АРТ-ОБЪЕКТКА (ШУЛ ИСӘПТӘН МУРАЛГА) АРХИТЕКТУРА-СӘНГАТЬ ТАЛӘПЛӘРЕ

6.1. Мемориаль тактаның, башка истәлекле билгенен, арт-объектның (шул исәптән муралның) архитектур-сәнгати чишелеше аны урнаштыру урыны характерына, ул яңа элемент буларак кертелә торган мохит үзенчәлекләренә каршы килмәскә тиеш.

6.2. Мемориаль такта, башка истәлекле билгә, арт-объект (шул исәптән мурал) проектын һәм урнаштыру урынын килештергәндә түбәндәге таләпләр исәпкә алына:

- 1) мемориаль такта, башка истәлекле билгә, арт-объект (шул исәптән мурал) тексты кыска формада төзелергә һәм мәңгеләштерелүче затның фамилиясе, исеме, атасының исеме тулысынча рус телендә булырга тиеш;
- 2) мемориаль такта, башка истәлекле билгә, арт-объект (шул исәптән мурал) текстында мәңгеләштерелүче затның казанышлары турында белешмәләр мәҗбүри языла;
- 3) мемориаль такта композициясенә тексттан тыш портрет сурәтләре, декоратив элементлар, яктырткычлар кертелергә мөмкин;

- 4) мемориаль такта, башка истәлекле билге озакка чыдый торган таштан (мәрмәр, гранит) яисә металл эретмәсеннән (бронза, чуен) ясала;
- 5) мемориаль такта, башка истәлекле билге яхшы күренә торган урыннарда ике метрдан да ким булмаган биеклектә (биналарның фасадларында яисә эчендә) урнаштырыла.

7 бүлек. ИСЕМНЕ МӘҢГЕЛӘШТЕРҮ КОМИССИЯ

7.1. Олы Солтан авыл жирлегендә туып - үскән һәм яшәгән һәлак булучылар (вафат булучылар) истәлеген мәңгеләштерү эшен оештыру өчен хәтерне мәңгеләштерү комиссиясе (алга таба-Комиссия) төзелә.

7.2. Комиссия авыл жирлеге Башкарма комитеты каршында даими эшләүче коллегиаль орган булып тора.

7.3. Комиссия составына керәләр:

1. Комиссия рәисе-Башкарма комитет житәкчесе урынбасары
2. Рәис урынбасары-мәдәният бүлеге вәкиле
3. Комиссия секретаре-документлар белән эшләү буенча белгеч

Комиссия әгъзалары:

1. ижтимагый оешмалар вәкилләре
2. ветераннар
3. мәдәният һәм сәнгать эшлеклеләре
4. мәгариф учреждениеләре вәкилләре

7.4. Комиссиянең төп бурычлары:

1. хәтерне мәңгеләштерү турындагы үтенечләрне карау
2. мәңгеләштерү мәсьәләләре буенча бәяләмәләр әзерләү
3. мәңгеләштерү турындагы карарларны гамәлгә ашыру эшен координацияләү
4. мәңгеләштерү объектларының торышын тикшереп тору

7.5. Комиссия вәкаләтләре:

1. хакимият органнарыннан һәм оешмалардан кирәкле мәгълүмат соратып алырга
2. консультацияләр өчен белгечләр жәлеп итәргә
3. ижтимагый фикер алышулар оештырырга
4. мәңгеләштерү формасы буенча тәкъдимнәр бирергә

7.6. Комиссия утырышлары кирәк булган саен уздырыла, әмма кварталга бер тапкырдан да сирәгрәк түгел.

7.7. Комиссия карарлары шунда катнашучы әгъзаларның күпчелек тавышы белән кабул ителә һәм беркетмә белән рәсмиләштерелә.

7.8. Комиссия эшчәнлеген оештыру-техник яктан тәмин итүне Олы Солтан авыл жирлеге Башкарма комитеты башкара.